

poppen liefst 's avonds langs de stammen naar de grond en vallen dan nogal eens ten prooi aan mieren, waarvoor ze een bepaalde attractie vormen, zoals ik tot mijn schade heb ondervonden.

Sedert de explosie in 1953 is de soort op de Veluwe weer op zijn retour. Weliswaar is hij nog op diverse voormalige habitats meest in gering aantal aanwezig, uit welker kernen dan enkele uitstralingen van zwerflustige mannetjes plaats vinden, doch bij lange na niet meer zo abundant als destijds.

Summary

Biological notes on a few Macrolepidoptera. Some interesting observations: The chrysalids of *Hyles gallii* partly hatch in the autumn, but the young caterpillars invariably die because flowers and flower-buds of willow-herb, their principal diet, are no longer available.

The males of *Endromis versicolora* have two flying periods, the first starting in the morning and lasting till well into the afternoon, the second starting about midnight. They are then taken at light. The same occurs with *Agria tau*, with this difference that the second flight takes place much earlier and finishes at about 11 p. m.

Apeldoorn, Korteweg 53.

Interessante vangsten van Hymenoptera Aculeata in 1970

door

Br. VIRGILIUS LEFEBER

Vangsten in het Belgische grensgebied staan weer tussen haakjes.

Macropis fulvipes F.: een ♂, Panheel, 4.VII.1970; gewoon als verrassing tussen de talrijke *M. labiata*. Wat die laatste soort betreft: dit jaar viel me op, dat ook de ♀♀ echt niet alleen vliegen op *Lysimachia vulgaris*; ik trof ze in aantal aan op *Frangula* en één op *Circium* spec.; de ♂♂ bovendien massaal op *Polygonum mite* en een ♂ op *Chamaenerium angustifolium* (wilgeroosje).

Epeolus coecutiens F.: een ♂ en een ♀ te Helenaveen, 31.VII.1970; het ♀ op *Chamaenerium*. Nooit eerder gevangen.

(*Stelis signata* Latr.: een ♂, Kinrooi (ten z. van Weert), 22.VII.1970, op *Rubus*.)

Nomada picciolana Mayr.: een ♀, Wrakelberg, 30.V.1966, det. Dr. M. SCHWARZ. Deze parasiet van *Andrena combinata* Chr. is nieuw voor onze fauna, was wel bekend van het Belgische deel van de Sint Pietersberg.

(*Nomada emarginata* Mor.: verscheidene ♂♀ te Plombières (Bleiberg), VII en VIII.1970. Deze parasiet van *Melitta* is nieuw voor België en nauw verwant aan *N. flavopicta*, die op hetzelfde terrein ook voorkomt. Merkwaardig, dat ik bijna alle exemplaren aantrof op *Thymus serpyllum*, terwijl *Melitta haemorrhoidalis* uitsluitend vliegt op *Campanula*-soorten die er in groot aantal voorkomen.)

(*Nomada sexfasciata* Pnz.: enkele ♀♀, eveneens te Plombières, VI.1970; ik had deze parasiet van *Eucera* in vele jaren niet meer waargenomen.

(*Nomada similis* Mor.: twee ♀♀ en een ♂ te Plombières, 13.VI.1970; parasiet van *Panurgus banksianus*.)

(*Nomada fuscicornis* Nyl.: twee ♂♂ te Plombières, 21.VI en 13.VII.1970; parasiet van *Panurgus calcaratus*.)

(*Nomada femoralis* Mor.: drie ♀♀ en een ♂, eveneens te Plombières, 10.V tot 22.VI.1970; parasiet van *Andrena humilis*.)

(*Nomada stigma* F. (= *ferruginata* auct., nec L. = *xanthostica* K.): een ♂ en drie ♀♀, Plombières, 4.V tot 13.VI.1970; parasiet van *Andrena humilis*, die er inderdaad massaal voorkomt.)

Osmia parietina Curt.: drie ♀♀, Wrakelberg, gekweekt uit een weipaaltje, 1967, (een ♀, Bassenge, 7.VI.1970 op *Lotus*.) Over de drie ♀♀ van de Wrakelberg is al heel wat te doen geweest. Aanvankelijk aangezien voor *inermis* Zett., later voor *uncinata* Gerst., meende Prof. J. v. D. VECHT, dat deze drie ♀♀ identiek waren aan zijn vangst van Epen, zie Tijdschr. Ent. 89: XLVIII, (1947), 1948. Nu ook Dr. St. PETERS, Senckenberg, tot dezelfde conclusie kwam, vraag ik me ernstig af, of de opgaven van *uncinata* uit Nederland wel juist zijn.

(*Andrena polita* Sm.: een ♂, Bassenge, 17.VI.1970.)

(*Andrena agilissima* Scop.: grote kolonie op de St. Pietersberg bij Lanaye; honderden nesten in zachte spleten tegen steile mergelwand en enkele kleinere kolonies in loodrechte lösswanden. Als parasiet trad hier heel duidelijk *Nomada lineola*, var. *cornigera* op. ♂♂ van die laatste soort heb ik echter niet gezien. Evenmin heb ik bloembezoek van de ♀♀ waargenomen. Het stuifmeel is in onderzoek. De ♂♂ vlogen op allerlei planten, vooral *Crataegus*. Eind november en half februari heb ik enkele springlevende en volkomen uitgekleurde imago's kunnen opgraven.)

Chelostoma distinctus St.: in aantal gekweekt uit weipaaltje(s) te Pesaken, 1970 en (in aantal aanwezig op *Campanula* te Plombières, 1969 en 1970).

Prosopis rinki Gorski: een ♀, Helenaveen, 31.VII.1970 en (een ♀, Plombières, 13.VII.1970).

(*Astata minor* Khl.: een ♂, 22.VI.1970 en drie ♀♀, 13.VII.1970 te Plombières. BONDROIT zegt: „België”, maar waar? en wanneer?)

(*Nysson niger* Chev.: nu ook een ♂ te Eben, det. J. LECLERCQ.)

Nysson dimidiatus Jur., var. *distinguendus*: een ♂, Ede, 6.VIII.1970 in Malaiseval van ZWAKHALS; een ♀, Haelen, 30.VIII.1970.

(*Gorytes quadrifasciatus* F.: een ♂, Kinrooi, 22.VII.1970.)

(*Gorytes quinquefasciatus* Pnz.: een ♀, Mechelse Heide, 20.VI.1970, op *Frangula*; conf. J. LECLERCQ. Deze soort is in België in ieder geval heel zeldzaam.)

Psenulus laevigatus Schck.: een ♀, Itteren, gekweekt uit *Acer* en een ♀, Ulestraten gekweekt uit *Sambucus*, beide in 1970. Deze soort was in Nederland alleen gemeld van Heerlen, Br. ARNOUD.

Pemphredon balticus Merisuo: een ♀, Hoge Veluwe, 21.VII.1967, leg. G. VAN ROSSEM en een ♀, Haelen, 30.VIII.1970 op afgezaagde dennestam; det. MERISUO en VALKEILA. Het ♀ van de Hoge Veluwe is een paratype. De publicatie van E. VALKEILA in het tijdschrift van Gembloux is me helaas nog steeds niet onder ogen geweest.

Pemphredon mortifer Valkeila: een ♀, St. Pietersberg, 1.VIII.1965 op paaltje;

een ♂, St. Pietersberg, 1966, gekweekt uit *Acer*; een ♀, Maastricht, 13.VIII.1965; een ♂, Epen, 24.VI.1962; een ♂, Amby, gekweekt uit *Acer*; 1968; een ♂, Kannerbos, 1967, gekweekt uit *Acer*; een ♂, Helenaveen, 31.VII.1970 en (een ♀, Bassenge, 7.VIII.1969). Waarschijnlijk behoort het grootste deel van onze *rugifer*-opgaven tot deze soort. Van *rugifer* blij ik slechts twee ♀♀ te bezitten; beide van België: Gellik, 19.VII.1965 en Eben, 11.VI.1969.

(*Pemphredon clypealis* Thms.: twee ♂♀, Bassenge, 1970, gekweekt uit wei-paal.)

Psen bruxellensis Bondr.: eerste ♀ voor Nederland: St. Michielsgestel, 9.VII.1970, det. J. P. v LITH.

Psen littoralis Bondr.: een ♂, St. Michielsgestel, 7.VII.1970.

Psen beaumonti v. Lith: een ♂, Panheel, 31.VII.1970 op *Cicuta*.

Rhopalum nigrinum Kies. (= *kiesenwetteri*): een ♂, Beesd, 1.VII.1970; door B. J. LEMPKE, in Instituut voor taxonomische Zoölogie, afd. Entomologie, Amsterdam.

Crossocerus cinctus Dhlb.: een ♀, Venlo, 12.VI.1970, leg. B. v. AARTSEN en (twee ♂♀ Plombières, gekweekt uit *Acer* en *Robinia*.)

Crossocerus assimilis Sm.: twee ♀♀, 't Rooth, 25.VI en 3.VIII.1970 en (een ♀, Eben, 19.VIII.1970, op *Heracleum*.)

Crossocerus dimidiatus F.: een ♀, Ede, 6.VIII.1970 in Malaiseval van ZWAKHALS.

(*Lindenius armatus* Lind.: een ♀, Bassenge, 15.VIII.1970 en een ♀, Gruitrode, 26.IX.1970.)

(*Diodontus luperus* Sh.: weer enkele ♂♀ te Bassenge en een ♀, Gruitrode, 29.VIII.1970.)

Miscophus concolor Dhlb.: een ♀, St. Pietersberg, 2.IX.1970. Van dit genus was op de St. Pietersberg nog nooit eerder iets waargenomen.

Dipogon hircanum F. (sens. WOLF): een ♀, Otterlo, 26.VIII.1967, leg. B. v. AARTSEN.

Evagetes pectinipes L.: een ♀, Terlet, 23.VII.1970, door mij gevangen en een ♀, Overveen, 13.VII.1970 door B. v. AARTSEN.

Evagetes pilosellus Wesm.: een ♀, Elspeet, 1.VII.1967 (SIMON THOMAS) en een ♂, Ede, 6.VIII.1970 in Malaiseval van ZWAKHALS.

Evagetes implicatus Hpt.: een ♀, Assel, 11.VIII.1967 (v. AARTSEN); een ♀, Ommen, 13.VII.1970 (id.); een ♂, Hoenderlo, 23.VII.1970 (VIRGILIUS); een ♂, Hulshorst, 20.V.1965; een ♀, Hulshorst, 21.VI.1965 en een ♀, Hulshorst, 29.V.1965 (SIMON THOMAS).

(*Evagetes crassicornis* Sh.: een ♂. Plombières, 22.VIII.1970).

Priocnemis schiodtei Hpt.: een ♂ en een ♀ te Ede, 6.VIII.1970 in Malaiseval van ZWAKHALS; twee ♀♀, Lunteren, 21.VIII.1968 (v. AARTSEN).

Priocnemis exaltatus F.: een ♀, Otterlo, 26.VIII.1967 en een ♂, Imbosch, 21.VIII.1968 (v. AARTSEN) en een ♂, 23.VII.1970 te Hoenderlo.

(*Priocnemis pusillus* Schdte.: een ♀, Bree, 29.VIII.1970; een ♀, Mechelse Heide, 29.IX.1970 en een ♀, Plombières, 19.IX.1970.)

Priocnemis susterai Hpt.: een ♀, Austerlitz, 30.V.1969 (v. AARTSEN); twee ♀♀, Hulshorst, 6.VI.1967 en 29.V.1967 (SIMON THOMAS).

Priocnemis fennica Hpt.: een ♀, Nunspeet, 11.IX.1966 (SIMON THOMAS) en een ♀, Hoensbroek, 23.VIII.1967; een ♀, Ohé en Laak, 16.VI.1968; een ♀, Biesbosch, 7.VIII.1967; een ♂, Diepenveen, 10.VIII.1967 en een ♂, Annen, 18.VIII.1970, alle door B. v. AARTSEN.

Anoplus caviventris Auriv.: een ♂, Naardermeer, 6.VI.1969 (v. AARTSEN). (*Arachnospila wesmaeli* Thms.: een ♂, Bassenge, 4.VIII.1970.)

Arachnospila rufa Hpt.: een ♂, Overveen, 31.V.1970 (v. AARTSEN).

Arachnospila abnormis Dhlb.: een ♂, Helenaveen, 31.VII.1970.

Priocnemis minor Zett.: een ♀, Rucphen, 9.VIII.1967 (v. AARTSEN) en (weer enkele ♂ ♀ in de Belgische Kempen).

Aporus femoralis Lind.: enkele ♂ ♀, Ede, 6.VIII.1970 in Malaiseval van ZWAKHALS, gedeeltelijk in coll.-P. POOT; een ♀, Otterlo, 31.VII.1970 en een ♂, Hoenderlo, 25.VII.1970.

N.B. Alle hierbovenstaande Pompilidae-opgaven zijn gedetermineerd of minstens gecontroleerd door Mr. R. WAHIS.

Microdynerus nudgudunensia Sauss.: een ♂ ♀, St. Pietersberg, 1970, gekweekt uit weipaal en (twee ♂ ♀, Kanne, 1970, ook uit weipaal, samen met de parasiet): (*Chrysis gracillima* Foerst.: drie exemplaren.)

Omalus pusillus F.: een ♂, gekweekt uit *Sambucus*, 1970, St. Pieter; det. J. P. VAN LITH.

Omalus aeneus F.: enkele ♂ ♀, gekweekt uit paaltje(s), Savelsbos en (Bassenge), beide 1970.

Summary

Enumeration of interesting Hymenoptera Aculeata, most of them caught in the south of Netherlands Limburg and (in parenthesis) in adjacent part of Belgium in 1970. *Nomada picciolana*, *Pemphredon mortifer* and *P. balticus* are new to the fauna of the Netherlands and *Nomada emarginata* is new to the Belgian fauna.

Maastricht, Brusselsestraat 38.

Poey, P. H., 1832, *Centurie de Lépidoptères de l'Île de Cuba*. Herdruk uitgegeven door E. W. Classey Ltd, 353, Hanworth Road, Hampton, Middx, England, 1970. Prijs £ 12.50.

Een van de specialiteiten van de firma CLASSEY is nu het uitgeven van facsimile-herdrukken van zeldzame publikaties, die maar in enkele bibliotheken of nog minder aanwezig zijn en daardoor heel moeilijk geraadpleegd kunnen worden. Zo'n werk is POEY's „Centurie", waarvan overigens maar 20 platen met bijbehorende tekst verschenen zijn in plaats van de honderd geplande. De bibliotheek van de Ned. Ent. Ver. is een van de weinige die een oorspronkelijk exemplaar rijk is. Daardoor kon ik de herdruk vergelijken met het origineel. Welnu, de uitgave van 1970 kan niet anders dan voortreffelijk genoemd worden. De kleuren zijn heel fraai en praktisch niet te onderscheiden van die van de uitgave van 1832.

Behalve de oorspronkelijke tekst bevat de herdruk nog een inleiding door C. F. COWAN. Hierin wordt een kort overzicht gegeven van POEY's leven, aangevuld met bibliografische notities en data van publikatie.

De oplage telt slechts 250 exemplaren, wat de hoge prijs verklaart. Het is echt een uitgave voor grote bibliotheken en voor bibliofielen, maar dan ook een heel fraaie! — LPK.